

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Jacek Saramaga
Protokolant	st. sekretarz sądowy Joanna Żygała

po rozpoznaniu w dniu r. w P. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) SA z siedzibą w L.

przeciwko B. K. O.

o uznanie umowy darowizny za bezskuteczną

I. **uznaje** umowę darowizny zawartą w P. w dniu 23 września 2009 r. przed notariuszem J. O. rep. (...)nr (...), na podstawie której G. K. i W. K. darowali pozwanej B. K. O. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) o powierzchni (...)m⁽²⁾, położonego na I piętrze w budynku wielomieszkaniowym przy ul. (...) w P. obejmującego 4 pokoje, kuchnię łazienkę, wc i dwa przedpokoje oraz spółdzielcze prawo do garażu nr (...) o powierzchni użytkowej (...)m⁽²⁾ położonego przy ul. (...) w P. o wartości 150.000 zł (sto pięćdziesiąt tysięcy złotych) za bezskuteczną wobec powoda (...) SA z siedzibą w L., któremu przysługuje w stosunku do G. K. i W. K. wierzytelność w kwocie 93.924 zł (dziewięćdziesiąt trzy tysiące dziewięćset dwadzieścia cztery złote), wynikająca z tytułów wykonawczych w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 20 sierpnia 2009 r. sygn. VIII GNc 2525/09 oraz nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 23 października 2009 r. sygn. VIII GNc 3243/09;

II. **zasądza** od pozwanej B. K. O. na rzecz powoda – (...) SA z siedzibą w L. kwotę 8.378 zł (osiem tysięcy trzysta siedemdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 4 lipca 2013 r.

Powódka (...) SA w L. w pozwie z dnia 22.04.2013 r. domagała się ustalenia, że umowa darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) usytuowanego w budynku przy ul. (...) w P., stanowiącym własność (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w P. oraz spółdzielczego własnościowego prawa do garażu nr (...) o powierzchni (...) m⁽²⁾ położonego przy ul. (...) w P., sporządzona w formie aktu notarialnego nr (...) z dnia 23.09.2009 r. przez notariusza J. O., zawarta pomiędzy pozwaną D. K. – O. a G. i. W. K. jest w stosunku do powódki bezskuteczna. Powódka wniosła także o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania.

Uzasadniając swoje żądanie powódka wskazała, że G. i. W. K. zakupili u powódki leki i materiały farmaceutyczne na łączną kwotę 88.965,69 zł i nie uregulowali należności. Powódka po uzyskaniu odpowiednich tytułów wykonawczych wszczęła wobec G. i. W. K. egzekucję, która okazała się bezskuteczna wobec braku majątku podlegającego zajęciu.

Powódka uzyskała informację, że w dniu 23.09.2009 r. kontrahenci dokonali na rzecz swojej córki B. K. – O. darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego i spółdzielczego własnościowego prawa do garażu, wskutek czego skierowana do dłużników egzekucja okazała się bezskuteczna.

W ocenie powódki niezaspokojenie wierzyciela, bezskuteczna egzekucja i wyzbycie się przez dłużników majątku świadczą o dokonaniu czynności z pokrzywdzeniem wierzycieli. Jednocześnie, zdaniem powódki, wobec uzyskania przez pozwaną przysporzenia pod tytułem darmym, brak jest konieczności wykazywania istnienia u pozwanej świadomości działania dłużników z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Pozwana B. K. – O. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenia od powódki na jej rzecz kosztów postępowania. Pozwana przyznała, że otrzymała w drodze darowizny od rodziców spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, jednak w jej ocenie, skoro było ono zadłużone, a ona spłaciła dług, to nie uzyskała żadnych korzyści. Wskazała także, że pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania czynności prawnej przez dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili jej zaskarżenia.

Pozwana podała także, iż jej rodzice osiągają dochód rzędu 200 zł miesięcznie brutto, przyznała też, że nie wiedziała o ciężących na nich długach, a mieszkanie miało być darowane jej dużo wcześniej.

Sąd ustalił, co następuje:

G. i. W. K. prowadzili w P. aptekę. Zaopatrywali się u różnych podmiotów, w tym także w firmie (...) SA w L.. W powodu trudności finansowych w 2008 i 2009 r. przestali spłacać swoje należności w terminie. Nie regulowali również należności wobec powódki.

G. i. W. K. w tamtym okresie zamieszkiwali wraz z pozwaną B. K. – O.. G. i. W. K., nie mówiąc nic córce o ciężących na nich długach, postanowili darować jej mieszkanie, aby uniemożliwić zaspokojenie się wierzycieli. W dniu 23.09.2009 r. w kancelarii notarialnej w P. przed notariuszem B. G. została zawarta umowa darowizny nr (...) na mocy której G. K. i W. K. darowali pozwanej B. K. – O. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) o powierzchni (...) m⁽²⁾, położonego w budynku wielomieszkalnym przy ul. (...) w P. oraz spółdzielcze własnościowe prawo do garażu nr (...) o powierzchni użytkowej (...) m⁽²⁾ położonego przy ul. (...) w P..

Darowizna powyższa została dokonana niespełna miesiąc po złożeniu przez powódkę pozwu przeciwko pozwanym o zapłatę, co miało miejsce 18.08.2009 r. Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym z dnia 20.08.2009 r. w sprawie VIII Gnc 2525/09 Sąd Rejonowy w Lublinie zasądził od W. i. G. K. na rzecz (...) SA w L. kwotę 74.693,31 zł wraz z kosztami postępowania wysokości 4.551 zł.

Kolejny pozew powódka złożyła 20.10.2009 r. Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym z dnia 23.10.2009 r. w sprawie VIII GNc 3243/09 Sąd Rejonowy w Lublinie zasądził od W. i. G. K. na rzecz (...) SA w L. kwotę 16.605,46 zł wraz z kosztami postępowania wysokości 2.625 zł.

Po dokonaniu darowizny dłużnicy nadal nie regulowali należności wobec powódki i innych kontrahentów, w rezultacie zmuszeni byli zamknąć aptekę w 2010 r.

Powódka, wobec biernej postawy dłużników skierowała wnioski o egzekucję swych należności, po uzyskaniu odpowiednich tytułów wykonawczych. Nakazy zapłaty zostały zaopatrzone w klauzule wykonalności w dniach 7.10.2009 r. i 8.12.2009 r.

Postępowania egzekucyjne przeciwko G. i. W. K. prowadzone było przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Przemysłu W. K. (1), który pismami z dnia 23.03.2013 r. zawiadomił wierzyciela – (...) SA w L. o ich bezskuteczności. Komornik wskazał, że dłużnicy nie posiadają żadnego majątku podlegającego egzekucji, a mieszkanie stanowi własność ich córki (pозwanej B. K. – O.).

W trakcie trwania postępowania egzekucyjnego, w dniu 30.03.2012 r. do Sądu Rejonowego w Przemyślu skierowany został akt oskarżenia przeciwko W. K. i G. K. o przestępstwo z art. 300 § 1 k.k. i art. 300 § 2 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. i w związku z art. 12 k.k. polegające na tym, że okresie od 23.09.2009 r. do 2.10.2009 w związku z grożącą im niewypłacalnością w ramach prowadzonej działalności gospodarczej udaremnili zaspokojenie wierzycieli i działając w celu udaremnienia orzeczeń sądowych udaremnili zaspokojenie wierzycieli (między innymi (...) SA w L.), działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru poprzez darowanie w dniu 23.09.2009 r. swojej córce B. K. – O.spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielczego własnościowego prawa do garażu.

Wyrokiem z dnia 13.06.2012 r. w sprawie II K 456/12 Sąd Rejonowy w Przemyślu uznał G. K. i W. K. za winnych wyżej opisanego przestępstwa i skazał ich na kary po 2 lata pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając ich wykonanie na okres próby 5 lat.

dowód: nakaz zapłaty z 20.08.2009 r. – k. 8, pozew o zapłatę – k. 9 - 10, nakaz zapłaty – k. 11; pozew o zapłatę – k. 12; pisma komornika sądowego do powódki – k. 13, 14; wypis aktu notarialnego nr (...) – k. 28 – 29; akt oskarżenia – k. 396 akt II K 456/12, wyrok SR w Przemyślu – k. 496 – 497 akt II K 456/12; zeznania świadków: G. K. – protokół rozprawy z 4.07.2013 r. [00:12:49 – 00:26:11], W. K. – protokół rozprawy z 4.07.2013 r. [00:26:11 – 00:45:49];

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie powołanych powyżej dowodów. Wiarygodność dokumentów urzędowych nie była kwestionowana przez strony.

Zeznania świadków i pozwanej stanowiły podstawę do ustalenia stanu faktycznego częściowo. Bez istotnego znaczenia dla sprawy były fragmenty zeznań dotyczące obecnych źródeł utrzymania dłużników, sytuacji materialnej pozwanej.

Sąd nie dał wiary świadkom i pozwanej odnośnie tego, że pozwana nie wiedziała o zadłużeniu rodziców. Nie sposób uznać za wiarygodne twierdzenie, że w sytuacji, gdy pozwana zamierzała otworzyć aptekę (podobnie jak rodzice) nie interesowała się rentownością takiego przedsięwzięcia, a mieszkając na co dzień z rodzicami nie zauważyła, że nie regulują swoich zobowiązań na czas i że toczy się przeciwko nim egzekucja sądowa.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powódki wywodzi się z przepisów art. 527 k.c. i następných. W myśl tych przepisów przedmiotem ochrony jest pewna wierzytelność, spełniająca określone warunki – musi ona istnieć i mieć charakter zaskarżalny. To jedyne warunki, dotyczące wierzytelności, które wynikają wprost z zasady akcji pauliańskiej.

Pierwszy warunek jest oczywisty – wierzytelność musi istnieć zarówno w chwili dokonywania czynności krzywdzącej jak i w momencie wytoczenia powództwa. Zaskarżalność wierzytelności warunkuje akcję pauliańską w tym sensie, że wyklucza uwzględnienie powództwa wierzyciela zobowiązania naturalnego.

Zważyć należy, że realizowanie akcji pauliańskiej nie jest uzależnione nawet od ostatecznego sprecyzowania wysokości roszczeń. Z potrzebą ochrony wierzyciela można spotkać się np. w sytuacji, gdy dłużnik, po wyrządzeniu szkody, do której naprawienia jest zobowiązany z mocy ustawy, wyzbywa się majątku, by nie płacić odszkodowania. Podobnie potrzeba ochrony wierzyciela ujawni się, gdy dłużnik pozbywa się mienia w toku postępowania karnoskarbowego lub podatkowego, zanim zapadło ostateczne orzeczenie co do wysokości zobowiązania. Wystarczy zatem, aby wierzytelność była pewna co do zasady, a określenie jej wysokości nie jest konieczne. Niemniej jednak należy mieć na uwadze ugruntowany w orzecznictwie pogląd, w myśl którego w sentencji wyroku uwzględniającego powództwo pauliańskie wymagane jest określenie chronionej wierzytelności nie tylko pod względem podmiotowym, ale i przedmiotowym – przez wskazanie jej wysokości (tak: M. Pyziak – Szaflicka w: System Prawa Prywatnego, tom 6 Prawo zobowiązań część ogólna, C.H. Beck Warszawa 2009, s. 1234 – 1235).

W myśl art. 527 k.c. gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do

niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Zważyć należy również, że zgodnie z art. 528 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Przy czynności prawnej, o której mowa w art. 528 k.c. bez znaczenia jest istnienie przesłanek, o których mowa w art. 527 § 3 i 4 k.c. (domniemanie świadomości działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela w przypadku osoby bliskiej i domniemanie dotyczące przedsiębiorcy). Do zaskarżenia czynności dokonanej pod tytułem darmym jest wystarczające spełnienie pozostałych przesłanek z art. 527 k.c.

W rozpatrywanej sprawie G. i. W. K. dokonali na rzecz pozwanej darowizny określonego prawa majątkowego (spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu i spółdzielczego własnościowego prawa do garażu) w sytuacji, gdy nie spłacali ciężących na nich zobowiązań, w tym zobowiązań na rzecz powoda. Nie ulega wątpliwości, że poprzez wyzbycie się prawa majątkowego o wartości rzędu 150.000 zł stali się oni niewypłacalni co najmniej w wyższym stopniu niż przed dokonaniem darowizny. Bez znaczenia dla przesłanek określonych w powyższych przepisach są okoliczności wcześniejszych ustaleń dłużników z powódką, czy też chęć zaciągnięcia przez nią kredytu.

Pozwana uzyskała korzyść majątkową (co zdawała się kwestionować w odpowiedzi na pozew), Jak wynika z aktu notarialnego nabyte przez prawo majątkowe miało wartość 150.000 zł, a zatem o wiele większą niż dług obciążający lokal mieszkalny.

Wierzytelność powódki wobec dłużników istniała w chwili dokonywania przez nich darowizny na rzecz pozwanej - nakaz zapłaty zasądzający od dłużników na rzecz powódki kwotę 74.693,31 zł został wydany 20.08.2009 r. – ponad miesiąc przed dokonaniem czynności prawnej. Kolejny nakaz zapłaty na kwotę 16.605,46 zł wydany został 23.10.2009 r.

W świetle powyższego niezrozumiały jest zatem zarzut pozwanej zawarty w odpowiedzi na pozew. Oba powyższe tytuły wykonawcze zostały zaopatrzone przez Sąd Rejonowy w Lublinie w klauzule wykonalności i stanowiły zarówno na chwilę zaskarżenia przedmiotowej umowy jak i w dniu orzekania podstawę prowadzenia egzekucji przeciwko dłużnikom G. i. W. K.. Nie zostały one w żadne sposób wzruszone, nie można zatem kwestionować stwierdzonej tymi tytułami wierzytelności. Dłużnicy przyznali poza tym w swych zeznaniach istnienie długów wobec powódki, fakt ich niespłacania i bezskutecznej egzekucji.

Istotną okolicznością w sprawie jest także fakt prawomocnego skazania dłużników za przestępstwo z art. 300 § 2 k.k. polegające na udaremnieniu wykonania orzeczeń sądowych właśnie poprzez dokonanie darowizny na rzecz powódki. Na podstawie art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. W świetle tego przepisu nie podlega wzruszeniu fakt działania dłużników w celu pokrzywdzenia wierzyciela – powódki i dokonania w tym celu darowizny na rzecz pozwanej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał, za bezskuteczną umowę darowizny zawartą przez G. i. W. K. z pozwaną B. K. – O. na mocy, której pozwana uzyskała prawo własności spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w P. przy ul. (...) oraz prawo własności spółdzielczego własnościowego prawa do garażu nr (...) położonego w P. przy ul. (...) o wartości 150.000 zł w stosunku do powódki (...) SA w L., której przysługuje w stosunku do G. i. W. K. wierzytelność w kwocie 93.924 zł wynikająca z tytułów wykonawczych

w postaci nakazów zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 20.08.2009 r. sygn. VIII GNc2525/09 i z dnia 23.10.2009 r. sygn. VIII HNc 3243/09.

Orzeczenie znajduje podstawę w przepisach art. 527, 528 k.c. oraz 11 k.p.c.

Wobec tego, że pozwana przegrała sprawę Sąd na zasadzie art. 98 k.p.c. zasądził od niej na rzecz powódki koszty procesu w kwocie 8.378 zł, na które składają się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 4.697 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, koszty zastępstwa procesowego – 3.600 zł oraz zwrot kosztów dojazdu pełnomocnika powódki na rozprawę z L. do siedziby Sądu w kwocie 64 zł. Sąd uznał, że przyznanie pełnomocnikowi zwrotu kosztów dojazdu na rozprawę jest uzasadnione w okolicznościach sprawy, gdyż prowadząc jednoosobową kancelarię miał ograniczone możliwości ustanowienia substytucji, a dodatkowo korzystał z publicznych środków komunikacji.